

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3996/21
1.9.2021. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Меланије Сантовац, председника већа, Сање Пејовић и Ловорке Стојнов, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., ..., ..., чији је пуномоћник Јадранка Ћелић, адвокат из Београда, Булевар Деспота Стефана 10/17, против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, Косовска 31, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П 2683/20 од 28.4.2021. године, у седници одржаној 1.9.2021. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, жалбе тужиоца и тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 2683/20 од 28.4.2021. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 2683/20 од 28.4.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове услед повреде угледа, части, слободе и права личности настале неоснованом осудом исплати износ од 1.800.000,00 динара са зак. зат. каматом почев од 28.4.2021. године до исплате.

Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев преко досуђеног износа од 1.800.000,00 динара из става првог изреке до траженог износа од 4.590.000,00 динара, а за износ од 2.790.000,00 динара.

Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 253.600,00 динара са законском затезном каматом почев од дана наступања извршења до исплате.

Тужилац је против наведене првостепене пресуде у ставу другом и трећем изреке благовремено изјавио жалбу због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, а такође, и тужена је против наведене првостепене пресуде благовремено изјавила жалбу, побијајући став први и трећи изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући првостепену пресуду у границама овлашћења прописаним одредбом члана 386. ЗПП (“Сл. гласник РС”, бр.72/11, са изменама и допунама) Апелациони суд је оценио да жалбе парничних странака нису основане.

У првостепеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1,2,3,5,7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се указује наводима жалби јер пресуда садржи јасне разлоге.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац се по решењу Вишег суда у Београду Кпп 191/16 од 10.6.2016. године налазио у притвору, који се рачунао од 9.6.2016. године, када је лишен слободе, све до 4.4.2017. године, када је решењем Вишег суда у Београду К 389/16 притвор укинут и овде тужилац одмах пуштен на слободу. Тужиоцу је притвор одређен због постојања основане сумње да је извршио кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. у вези члана 33. КЗ, а из разлога прописаног одредбом члана 211. став 1. тачка 3. ЗКП – због постојања особитих околности које указују да би боравком на слободи поновио извршење кривичног дела. Одређен притвор је продужен решењима Вишег суда у Београду, Одељење за претходни поступак Кпп 191/16 од 8.7.2016. године, Вишег суда у Београду К 389/16 од 18.8.2016. године, 16.9.2016. године, 14.10.2016. године, 10.11.2016. године, 6.1.2017. године и 6.3.2017. године, све по истом законском разлогу (члан 211. став 1. тачка 3. ЗКП).

Утврђено је да је пресудом Вишег суда у Београду К 389/16 од 28.3.2017. године овде тужилац оглашен кривим за извршење кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ у вези са чланом 33. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од 4 године и 6 месеци, у коју му се урачунава време проведено у притвору од 9.6.2016. године до 4.4.2017. године. Наведена пресуда је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 701/17 од 3.7.2017. године. Пресудом Врховног касационог суда Кзз 1069/17 од 1.11.2017. године усвојен захтев за заштиту законитости браниоца и преиначена правноснажна пресуда Вишег суда у Београду К 389/16 од 28.3.2017. године и пресуда Апелационог суда у Београду Кж1 701/17 од 3.7.2017. године, тако што се овде тужилац на основу члана 423. тачка 1. ЗКП ослобађа од оптужбе да је извршио наведено кривично дело.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, те применом одредаба члана 584. став 1. тачка 1,2,3. и 4. и члана 585. став 1. Законика о кривичном поступку првостепени суд је одлучио као у изреци побијане пресуде.

Одредбом члана 584. став 1. тачка 1,2,3. и 4. ЗКП прописано је да се неосновано лишеним слободe сматра лице: које је било лишено слободe, а није дошло до покретања поступка, или је правноснажним решењем поступак обустављен или је оптужба одбијена, или је поступак правноснажно окончан одбијајућом или ослобађајућом пресудом, које је издржавало казну затвора, а поводом захтева за понављање кривичног поступка или захтева за заштиту законитости, изречена му је казна затвора у краћем трајању од издржане казне, или је изречена кривична санкција која се не састоји у лишењу слободe, или је оглашено кривим, а ослобођено казне, које је било лишено слободe дуже времена него што траје кривична санкција која се састоји у лишењу слободe која му је изречена, које је услед грешке или незаконитог рада органа поступка лишено слободe или је лишење слободe трајало дуже или је дуже задржан у заводу ради извршења кривичне санкције која се састоји у лишењу слободe.

Одредбом члана 585. став 1. ЗКП прописано је да се неосновано осуђеним сматра лице према коме је била правноснажно изречена кривична санкција или које је оглашено кривим, а ослобођен од казне, а поводом ванредног правног лека је нови поступак правноснажно обустављен или је оптужба правноснажно одбијена или је окончан правноснажном ослобађајућом пресудом.

Првостепени суд налази да се тужилац се у смислу одредбе члана 585. став 1. ЗКП сматра неосновано осуђеним лицем јер је према истом била правноснажно изречена кривична санкција - казна затвора, а поводом ванредног правног лека и то захтева за заштиту законитости, поступак је окончан правноснажном ослобађајућом пресудом, те се тужиоцу досуђује накнада нематеријалне штете, закључује првостепени суд. По налажењу првостепеног суда тужилац се не сматра лицем које је неосновано лишено слободe у смислу одредбе члана 584. став 1. ЗКП јер не спада ни под једну од категорија прописаних овом одредбом, односно поступак против овде тужиоца довео је до правноснажне осуде на казну затвора, у коју казну му је урачунато и време проведено у притвору, да би тек касније, по ванредном правном леку, био правноснажно ослобођен, а која ситуација је прописана одредбом члана 585. став 1. ЗКП и која се односи на неосновано осуђена лица. При томе душевни болови због повреде угледа, части, слободe и права личности представљају један вид нематеријалне штете за коју се досуђује једна накнада која обухвата све штетне последице нематеријалне штете везане за личност оштећеног проистекле из неосноване осуде.

Приликом одмеравања висине накнаде нематеријалне штете која припада тужиоцу, првостепени суд је узео у обзир све околности случаја и то: врсту и тежину кривичног дела за које је тужилац био осуђен, врсту и висину казне на коју је био осуђен (казна затвора у трајању од 4 године и 6 месеци), затим време које је провео у притвору (период од 9.6.2016. године до 4.4.2017. године, односно 300 дана), године тужиоца у време осуде (рођен ... године), околност да је раније био неосуђиван, породично стање (мајка тужиоца у то време била тешко болесна), као и чињеницу да је снимак хапшења објављен у медијима.

Првостепени суд налази да, у конкретном случају, нису испуњени услови и нема места примени одредбе члана 585. став 2. ЗКП, по којој осуђени из става 1. нема право на накнаду штете: ако је својим лажним признањем или на други начин намерно проузроковао своју осуду, осим ако је на то био принуђен, као и код обуставе поступка

или одбијања оптужбе дошло због тога што је у новом поступку оштећени као тужилац односно приватни тужилац одустао од гоњења, или што је оштећени одустао од предлога, а до одустанка је дошло на основу споразума са окривљеним.

Такође, суд је имао у виду да је тужилац опредељеним тужбеним захтевом тражио накнаду нематеријалне штете у јединственом износу и да се иста односи како на лишење слободе, тако и на неосновану осуду.

На основу члана 277. ЗОО тужиоцу је на износ накнаде нематеријалне штете је досуђена законска затезна камата почев од дана пресуђења, као дана доспелости ове обавезе, све до дана исплате.

Преко досуђеног износа од 1.800.000,00 динара, до тражених 4.590.000,00 динара, а за износ од 2.790.000,00 динара суд је одбио као неоснован захтев, налазећи да досуђивање у већем износу не би било у складу са природом и друштвеном сврхом ове накнаде.

Апелациони суд у Београду налази да је првостепени суд, одлучујући о основаности тужбеног захтева за накнаду нематеријалне штете коју је претрпео тужилац, чињенично стање релеватно за правилно пресуђење, тачно и потпуно утврдио, у свему примењујући одредбу члана 8. ЗПП, а на тако правилно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право у погледу одговорности тужене за накнаду нематеријалне штете у конкретном случају.

Неосновани су жалбени наводи парничних странака којима се оспорава утврђено чињенично стање и примена материјалног права.

Наиме, првостепени суд је побијаној пресуди оценом изведених доказа утврдио да се тужилац налазио у притвору од 9.6.2016. године због постојања основане сумње да је извршио кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. у вези члана 33. КЗ, да је притвор одређен из разлога прописаног чланом 211. став 1. тачка 3. ЗКП – постојања особитих околности које указују да би боравком на слободи поновио извршење кривичног дела и да је притвор из истог разлога продужаван и трајао све до 4.4.2017. године, када је решењем Вишег суда у Београду К 389/16 притвор укинут и тужилац пуштен на слободу, те да је пресудом Вишег суда у Београду К 389/16 од 28.3.2017. године тужилац оглашен кривим за извршење означеног кривичног дела и осуђен на казну затвора у трајању од 4 године и 6 месеци, у коју му се урачунава време проведено у притвору од 9.6.2016. године до 4.4.2017. године, да је наведена пресуда потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 701/17 од 3.7.2017. године, а да је пресудом Врховног касационог суда Кзз 1069/17 од 1.11.2017. године усвојен захтев за заштиту законитости браниоца и преиначене означене пресуде, тако што је тужилац на основу члана 423. тачка 1. ЗКП ослобођен од оптужбе да је извршио означено кривично дело.

Последица неоснованог лишења слободе и неосноване осуде тужиоца (поступак против тужиоца је окончан правноснажном ослобађајућом пресудом) као штетних радњи је повреда субјективних права која се огледа као нарушавање емотивног и психичког стања тужиоца као оштећеног. Ради се о душевним боловима који

представљају јединствени вид штете. Овај вид штете обухвата све штетне последице везане за личност оштећеног, које су проистекле услед неоснованог лишења слободе, односно неосноване осуде. За ову штету се досуђује један износ накнаде, при чијем одмеравању се узимају у обзир све околности случаја (углед који је тужилац раније уживао, тежина и природа кривичног дела, време трајања лишења слободе, однос средине према тужиоцу после лишења слободе и све друге околности које су утицале на природу, тежину и трајање душевних болова), водећи при томе рачуна о значају повређеног добра и циљу коме ова накнада служи, односно да се досуђеном накнадом не сме погодovati тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом јер правична накнада нематеријалне штете не сме представљати репарацију, већ сатисфакцију ради успостављања физичке и емоционалне равнотеже оштећеног лица. Јединствен вид штете везује за душевне болове настале као повреда права слободе, части, достојанства и угледа услед лишења слободе, као и неосноване осуде, уколико је до исте дошло.

У конкретном случају, тужилац је провео у притвору 300 дана, а из разлога прописаног одредбом члана 211. став 1. тачка 3. ЗКП – због постојања особитих околности које указују да би боравком на слободи поновио извршење кривичног дела, правноснажно је осуђен, да би у поступку поводом ванредног правног лека био правноснажно ослобођен оптужбе.

Имајући у виду наведено, те утврђено чињенично стање у погледу битних чињеница у вези претрпљене штете, постављен тужбени захтев (накнада штете у јединственом износу која је претрпљена услед лишења слободе и неосноване осуде), те имајући у виду одребе члана 200. ЗОО и члана 232. ЗПП, овај суд налази да је првостепеном пресудом, у конкретном случају, тужиоцу, као оштећеном правилно досуђена новчана накнада нематеријалне штете у висини од 1.800.000,00 динара, те да су неосновани, жалбени наводи парничних странака да висина штете у конкретном случају није правилно утврђена.

Наиме, приликом одмеравања висине накнаде нематеријалне штете која припада тужиоцу, у конкретном случају, првостепени суд је узео у обзир све околности случаја и то врсту и тежину кривичног дела за које је тужилац био осуђен, врсту и висину казне на коју је био осуђен (казна затвора у трајању од 4 године и 6 месеци), затим време које је провео у притвору (период од 9.6.2016. године до 4.4.2017. године, односно 300 дана), године тужиоца у време осуде (рођен 1978. године), околност да је раније био неосуђиван, породично стање (мајка тужиоца у то време била тешко болесна), као и да је снимак хапшења објављен у медијима, па и по налажењу овог суда досуђени новчани износ представља правичну накнаду штете за претрпљене душевне болове које је тужилац претрпео због повреде части, угледа и слободе у конкретном случају.

Имајући у виду да се нематеријална штета лицу неосновано лишеним слободе и неосновано досуђеном досуђује у јединственом износу јер се ради о истом виду штете, што и првостепени суд наводи у побијаној пресуди (а приликом одмеравања висине накнаде нематеријалне штете првостепени суд је правилно узео у обзир, између осталог, и време које је тужилац провео у притвору), околност да је у првостепеној пресуди наведено да се тужилац сматра само неосновано

осуђеним, није од утицаја на правилност одлуке о тужбеном захтеву тужиоца за накнаду нематеријалне штете у конкретном случају.

Суд је ценио и остале жалбене наводе парничних странака, али се истима не доводи у сумњу правилност одлуке о тужбеном захтеву, па исти посебно нису образлагани.

Одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке донета је правилном применом члана 153. и 154. ЗПП.

Из наведених разлога, применом члана 390. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке пресуде.

Како парничне странке нису успеле у поступку по жалби, одлучено је као у ставу другом изреке, применом члана 165. ЗПП.

**Председник већа-судија
Меланија Сантовац с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић